

VOORBERIGT.

» *Sinds eeuwen reeds was de omtrek der stad Arnhem beroemd, door hare heerlijke ligging, door hare boschrijke heuvels en vrolijke valleijen, door het heldere water harer loopende beken. Geen wonder dat deze schoone gelegenheid tot het aanleggen van talrijke, grootere en kleinere, landgoederen en buitenverblijven, niet ongebruikt is gebleven, maar eene menigte derzelven heeft doen ontstaan, die in fraaije smaakvolle beplanting met elkander schijnen te wedijveren, waardoor thans deze gansche streek bijna één groote Engelsche aanleg schijnt, die, door de verscheidenheid zijner schoonheden, van jaar tot jaar steeds meerdere vreemdelingen tot zich lokt.*»

» *De uitgever van dit werkje werd, sedert veel jaren, van onderscheiden kanten aangezocht, om, ten behoeve van deze, eene Topografische Kaart van de omstreken van Arnhem het licht te doen zien, op welke die buitenverblijven, de verschillende beplantingen, de hoogten en laagten, de bosschen en velden, en de voornaamste wegen, zouden aangewezen zijn. Langen tijd echter werd hij, door velerlei zwarigheden, hier van terug gehouden, tot dat hij, in den jare 1814, van den heer Gouverneur der Provincie Gelderland, het benodigde consent tot de uitgave van eene diergelijke kaart verzocht en erlangde, welke kaart, getekend door den heer Ingenieur G. J. DIBBETS en door de bekwame hand der*

heeren VAN BAARSEL in het koper gebragt, nog in dit jaar het licht zal zien, en, zoo in keurige uitvoering, als in doelmatige inrigting, niets te wenschen overig laten."

» Het is de uitgave van deze kaart, welke mij ook tot het zamenstellen van het tegenwoordige werkje aanleiding gaf, daar ik meende, dat de vreemdeling, bij het doorwandelen dezer streek, om het genot zijner wandelingen veelvuldig verhoogd te zien, bestendig eenez wêl onderrigten gids behoefde, die hem van de tegenwoordige, zoo wel als van de vorige, gesteldheid der verschillende plaatsen, welke hij wenschte te bezoeken, meer wist te zeggen, dan waartoe eene landkaart naar haren aard bestemd kan zijn: ik stelde mij alzoo voor, de tegenwoordige gesteldheid van dezen omtrek te beschrijven, met bijzondere aanwijzing van de fraaiste gezigtpunten, van de bevalligste partijen, van de meest aanlokkende wandelingen, en doormengd met geschiedkundige bijzonderheden, op de verschillende plaatsen betrekkelijk. Velerlei zwarigheden echter schrikten mij langen tijd van dit ontwerp af, en welligt wordt nog, niet zonder reden, de poging tot uitvoering van hetzelfde te roekeloos voor mij geacht. Maar de niet te miskennen schoonheid des onderwerps lachte mij aan, terwijl de aangename aanmoediging, welke ik onderzond, door menige belangrijke bijdrage, mij door velen der eigenaars van deze plaatsen uit hunne Archieven medegedeeld, het bijna onmogelijk maakte, hetzelfde te laten varen; ook vond ik mij krachtig ondersteund door de hulp des heeren G. VAN HASSELT, die, grijs geworden in het nasporen der door hem te regt zoo hoog gewaardeerde Geldersche geschiedenis, mij niet alleen in zijne uitgegevene schriften rijke bronnen opende, maar mij tevens van zijne nog onuitgegevene onwaardeerbare ver-

zameling van Geldersche adversaria, tot het samenstellen van dit werkje, het gebruik toestond."

» De aard des onderwerps drong mij, van deze plaats veel, van gene weinig te zeggen. Soms heb ik, uit gebrek aan berigten van vroegere dagen, het geschiedkundige gedeelte zeer klein moeten laten; een' andermaal vindt men veel geschiedkundigs, van plaatsen, welke, hoewel in eene groote uitgestrektheid bouw- of weiland veel innerlijke waarde bezittende, thans weinige belangrijke wandelplaatsen opleveren. De omstandigheden moesten mij in dezen leiden, zonder dat zulks met de meerdere of mindere voortreffelijkheid dier plaatsen in het algemeen in verband staat, waarover trouwens het oordeel hier niet voegde en mij niet toekwam."

» Nagenoeg overal heb ik de bronnen, waaruit ik puttede, opgegeven: ik meende zulks mijnen lezers en mij zelven verschuldigd te zijn. Ik heb dit echter in dier voege gedaan, dat, waar mij, zoo wel de oorspronkelijke geschreven stukken, als derzelve uitgaven, bij PONTANUS, SLICHTENHORST, BONDAM; VAN HASSELT, of anderen, ten dienste stonden (hetgeen veelal het geval was), ik telkens alleen deze uitgaven aanhale, ten einde den lezer het naslaan gemakkelijker te maken, zonder de aanhalingen te zeer te vermenigvuldigen. — Eene reden, genoegzaam voor mij, voor het Publiek van geen belang, drong mij, dit werkje met een vijftal Bijlagen te vermeerderen."

» Het is onmogelijk, dat in een werkje, als dit, niet de eene of andere onnaauwkeurigheid plaats vindt, want nergens kan zulks ligter dan bij bijzondere plaatsbeschrijvingen het geval zijn. Hiervan bewust, zal ik steeds met dankbaarheid de mededeeling ontvangen van mislagen, welke men hier of daar mogt ontdekken, gelijk ook

alle opgaven van geschiedkundige of andere bijzonderheden, welke ik mogt overgeslagen hebben, ten einde van het een en ander bij eene verkoopte nieuwe uitgave gebruik te maken."

Dit berigte ik, bij de eerste uitgave van dit werkje, in de maand Junij 1820. Die eerste druk was binnen weinige maanden uitgeput, en weinig dacht ik, dat thans reeds eene vijfde oplage noodig zoude zijn. Gevoelig voor de oplettendheid, waarmede men mijnen geringen letterarbeid heeft vereerd, heb ik thans alles nogmaals overgezien, en, zoo ik mij vleije, geene geringe verbeteringen en vermeerderingen aangebragt. Het verleggen van wegen, het uitbreiden van den aanleg van sommige plaatsen, het veranderen en versfraaijen van velen, maakte, hier en daar, verscheiden bijvoegsels en zelfs eene geheele omwerking noodzakelijk; ook voegde ik hier en daar aanmerkelijke geschiedkundige en andere bijzonderheden in, welke mij te voren ontglipt waren. — De kaart, bij den eersten druk beloofd, voldoet bij voortduring aan de algemeene verwachting ten opzichte harer juistheid en sierlijke uitvoering, en doet zich bestendig, nevens dit boekje, aan een aantal wandelaars, als eenen uitmuntenden leidsman door deze streken, kennen.

Arnhem, 1 Junij

IS. AN. NIJHOFF.

1836.